

Govor mržnje u medijskom praćenju pandemije - analiza komentara

---

Mihalić, Sara

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:186:633485>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-10**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences - FHSSRI Repository](#)

**SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET**

Sara Mihalić

**GOVOR MRŽNJE U MEDIJSKOM
PRAĆENJU PANDEMIJE – ANALIZA
KOMENTARA**

(ZAVRŠNI RAD)

Rijeka, 2021.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET
Odsjek za kroatistiku

Sara Mihalić

Matični broj:
0009073404

GOVOR MRŽNJE U MEDIJSKOM PRAĆENJU PANDEMIJE –
ANALIZA KOMENTARA

ZAVRŠNI RAD

Preddiplomski studij: Hrvatski jezik i književnost

Mentor: dr. sc. Cecilija Jurčić Katunar

Rijeka, 2021.

IZJAVA

Kojom izjavljujem da sam završni rad naslova *Govor mržnje u medijskom praćenju pandemije – analiza komentara* izradila samostalno pod mentorstvom dr. sc. Cecilije Jurčić Katunar.

U radu sam primijenila metodologiju znanstvenoistraživačkoga rada i koristila literaturu koja je navedena na kraju završnoga rada. Tuđe spoznaje, stavove, zaključke, teorije i zakonitosti koje sam izravno ili parafrazirajući navela u preddiplomskom radu na uobičajen način citirala sam i povezala s korištenim bibliografskim jedinicama.

Studentica
Sara Mihalić

Potpis

Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. Mediji.....	2
2.1 Pojam medija.....	2
2.2 Uloga medija.....	3
2.3 Vrste medija.....	3
2.4 Konvergencija i interakcija.....	4
2.7 Utjecaji medija.....	8
3. Govor mržnje.....	9
3.1 O mržnji – definicija i neuroznanstvena utemeljenost.....	9
3.2 O govoru mržnje.....	10
4. Antivaxerska retorika – eklatantan primjer govora mržnje.....	12
4.1 Kome je govor mržnje usmjeren?.....	12
4.2 Psovke i vulgarizmi.....	21
4.3 Pozivanje na nasilje.....	23
4.4 Alternativna znanost – negiranje korone.....	26
4.5 Pozivanje na pobunu.....	29
4.6 Mržnja spram starijih građana.....	30
5. Zaključak.....	32
6. Literatura.....	33

1. Uvod

Suvremeni je život nezamisliv bez medija. Dio su naše svakodnevice i svuda su oko nas. Svakog se dana koristimo barem jednim medijem: čitamo novine ili časopise, slušamo glazbu na radiju, gledamo serije i filmove, surfamo po različitim internetskim portalima i Facebook-u. Mediji imaju zadatak informirati, educirati i zabaviti svoju publiku i omogućuju slobodu izražavanja misli.

Sloboda izražavanja mišljenja donosi pozitivne i negativne učinke. Upravo je govor mržnje najnegativnija posljedica slobodnog izražavanja misli jer mu upravo sloboda govora otvara mjesto u javnoj domeni. Granicu između slobode govora i govora mržnje jako je teško odrediti.

U ovom ćemo se radu baviti analizom govora mržnje u okviru antivakcerske retorike, potkrepljujući komentarima s internetskih portala i društvenih mreža. Struktura rada je trodijelna. Prvi dio rada sadržava poglavlje općenito o medijima. Potom slijedi poglavlje o govoru mržnje. U trećem dijelu rada nalazi se analiza primjera govora mržnje iz medija. Analizirajući primjere mržnje govora s različitih internetskih portala i društvenih mreža trebali bismo dobiti uvid u današnji način izražavanja publike u medijima, odnosno na internetu koji je često prožet neprimjerenim, uvredljivim, nasilnim i prijetećim komentarima.

2. Mediji

2.1 Pojam medija

Pojam medij potječe od latinske riječi *medius*. Prema tome *medius* znači srednji, odnosno u sredini. Iz osnovnog značenja te riječi izvedeno je niz izvedenica, ali i dva temeljna značenja medija. To su posrednik i objava (Lipovčan, 2006: 19). Medij definiramo kao sredstvo komuniciranja ili prenošenje neke vijesti ili obavijesti. Mnoge znanstvene discipline (primjerice medicina, psihologija, kemija, fizika i dr.) proučavaju sam pojam medija i njegova značenja te ga zato možemo definirati na više načina.

Medij možemo definirati i kao sredstvo, primjerice u komunikacijskim znanostima, gdje se medij može objasniti *kao tehničko ili fizičko sredstvo pretvorbe poruke u signal koji se može poslati kanalom*. Stoga možemo zaključiti kako postoji nekoliko definicija medija. Kao prvo, medij je posrednik prijenosa poruke (od pošiljatelja do primatelja). Zatim medij je i tehničko ili fizičko, komunikacijsko te suvremeno sredstvo za prenošenje vijesti ili informacija (Jurčić, 2017: 128-129). Prema Biti (1997), medij se može definirati na četiri načina:

1. *U fiziologijskome smislu, kad medij označava komunikacije: auditivni, vizualni, taktilni, olfaktivni te njihov međusobni odnos (intermedijalnost);*
2. *U fizičkome smislu, kad mediji znače tvar pomoću koje se izražava neka nova poruka; jezik, ton i boja;*
3. *U tehnologijskome značenju, u kojem medij označava sredstvo posredovanja između znakovne proizvodnje i potrošnje;*
4. *U sociološkome, u kojem je medij shvaćen kao institucijsko-organizacijski okvir komunikacije pa se govori o politici, gospodarstvu, znanosti, odgoju (Jurčić, 2017: 129).*

2.2 Uloga medija

Uloga je medija informirati, educirati i zabaviti (Zgrabljčić, 2011: 41). No kod medija je dominantna obavijesna funkcija, odnosno vrlo je važna informacijska zadaća medija jer njihova je glavna zadaća informirati širu javnost (Lipovčan, 2006: 30). Prema Martinić (1994), medijske su funkcije sljedeće: informacijska, selekcijska i interpretacijska, eksplikacijska, obrazovna te estetska funkcija (Jurčić, 2017: 131).

Današnja je uloga medija više usmjerena prema zabavi, nego prije. Cilj im je zabaviti i šokirati publiku. Vrlo često mediji manipuliraju svojom publikom na način da ih privlače provokativnim naslovima i člancima te neugodnim komentarima samo kako bi dobili više pregleda, klikova i dijeljenja. Naime, nestaje ta informativna i edukativna uloga medija, a veći je naglasak stavljen na zabavnu funkciju medija. Novine kao tiskani medij, danas su zamijenjene digitalnim oblicima koje lako možemo pronaći na internetu.

Prelaskom u digitalni oblik, novine omogućuju čitateljima bržu interakciju s njima. Nakon pročitane članka čitatelji mogu odmah dati svoj komentar, odnosno osobno mišljenje o pročitanoj. Primjerice Index.hr je tržišni medij na kojem nema cenzuriranih sadržaja i komentara, već svojim šokantnim, kontroverznim i šaljivim naslovima, člancima i komentarima teže većoj preglednosti i klikovima, tj. lajkovima. Masovni mediji daju slobodu čitateljima da iskažu svoje mišljenje o nekom događaju ili osobi. Ta zajamčena sloboda otvorila je prostor govoru mržnje. Istraživajući i analizirajući komentare, zamijetila sam kako je govor mržnje otvoreniji na društvenim mrežama, nego na internetskim portalima. Na društvenim mrežama nema cenzure ni brisanja komentara korisnika, dok na portalima postoji cenzuriranje, filtriranje i brisanje neželjenih i neprimjerenih sadržaja.

2.3 Vrste medija

Medije dijelimo na tiskane, elektronske i nove medije. U tiskane medije spadaju knjige, novine, časopise, a u elektronske medije ubrajamo televiziju i radio. Novi mediji su internet, elektroničke publikacije (primjerice portali) i društvene mreže (primjerice Facebook,

Instagram, Twitter itd.) (Lipovčan, 2006: 21). Nadalje tisak, odnosno tiskovne medije čine novine, knjige, stripovi i časopisi, a obilježja po kojima se novine razlikuju od ostalih tiskovnih medija su periodično izlaženje, sadržaj informativnog karaktera, plaćene reklame i oglasi. Kako bi novine privukle velik broj čitatelja, one najprije trebaju biti atraktivne, informativne i zabavne. One su namijenje široj publici kako bi informirale o relevantnim vijestima i događajima.

Najdominantniji i najkorišteniji medij je televizija. Televizija je audiovizualni medij u kojem ogroman učinak ima vizualni aspekt televizije. Sadrži kompleksnu tehnologiju i pruža ugodu, zadovoljstvo i zabavu. Međutim radio je jednodimenzionalni medij koji možemo slušati na bilo kojem mjestu (primjerice u automobilu, kod kuće, na radnom mjestu i sl.) i u bilo kojem trenutku. Nadalje prenosi informacije i vijesti svojim slušateljima te je zbog toga i najbrži medij. Radio karakteriziraju auditivni elementi: zvuk, glas, šum i glazba.

. Isto tako novi mediji omogućuju brz prijenos i pristup vijesti i informacija široj publici (Jurčić, 2017: 132). Stoga je internet *snažan informacijski medij* koji obuhvaća sve medije, ali i pruža više sadržaja i informacija od ostalih medija (Malović, 1997: 94, Zgrabljčić, 2011: 40). Zanimljivo je da se svakim danom stvara sve više „novijih medija“, koji omogućuju prenošenje medijskih i video sadržaja (primjerice Viber, WhatsApp i dr.). Dominacija riječi, tj. tiskovnih medija traje do početka 20. stoljeća, koje osim toga donosi i elektronske medije. Oni će preuzeti i korigirati *oblike iz tiskovnih medija, ali će izumiti i vlastite*. Zatim će dominacija slike, koja se javlja potkraj 20. stoljeća, omogućiti *industriju masovnih (elektroničkih) medija* (Lipovčan, 2006: 36).

2.4 Konvergencija i interakcija

Mediji čine našu svakodnevicu (primjerice čitamo novine uz jutarnju kavu, slušamo radio dok se vozimo automobilom na posao, gledamo omiljenu seriju na televiziji, surfamo Instagramom i sl.). Današnji je život nezamisliv bez masovnih medija. Sastavni su dio života svakog pojedinca bez obzira na društveni status, obrazovanje, imovinski status i dr. (Malović, 2007: 7-9).

Masovni mediji su *sredstva masovne komunikacije*, odnosno namijenjeni su široj javnosti i sadrže velik broj informacija. No masovni mediji su i institucije, tj. izvor informacija koji je zakonski reguliran. Naime novinari, urednici i ostali medijski djelatnici trebaju raditi po zakonu i sukladno etičkim kodeksima i pravilnicima. Naravno, medijski posao prije svega, treba biti profesionalan, ali i podložan provjeri i nadzoru. Sadržaji masovnih medija su javni, nadzirani, programirani i odgovorni, pojavljuju se u različitim medijskim vrstama i žanrovima te posjeduju ogromnu važnost u životu čovjeka. U središtu su života svakog pojedinca pa se još nazivaju i sredstvima samoidentifikacije i socijalizacije ljudi i djece. Digitalizacija medija omogućila je masovnim medijima da postanu *sredstvo napretka društva i razvoja kulture* (Zgrabljčić, 2011: 41-48).

Osim toga pojam masovnog komuniciranja širi je pojma masovnih medija. Iako se često izjednačuju. Malović navodi (2014) kako su mediji trostruke prirode, odnosno kako su istovremeno i javna usluga, i politička institucija, ali i industrija (Malović, 2014: 69). Uloga medija može zasjeniti širi pojam masovnog komuniciranja jer su masovni mediji sveprisutni u suvremenom životu čovjeka. Malović kaže (2014) kako su masovni mediji oni koji šalju informacije velikom broju ljudi. Sličnu definiciju usvojio je i Zakon o medijima Republike Hrvatske, a ona glasi ovako: „*Mediji su: novine i drugi tisak, radijski i televizijski programi, programi novinskih agencija, elektroničke publikacije, teletekst i ostali oblici dnevnog ili periodičnog objavljivanja urednički oblikovanih programskih sadržaja prijenosom zapisa, glasa, zvuka ili slike. Mediji nisu knjige, udžbenici, bilteni, katalozi ili drugi nositelji objavljivanja informacija koji su namijenjeni isključivo obrazovnom, znanstvenom i kulturnom procesu, oglašavanju, poslovnoj komunikaciji, unutarnjem radu trgovačkih društava, zavoda i ustanova, udruga, političkih stranaka, vjerskih i ostalih organizacija, školska glasila, Narodne novine Republike Hrvatske, službena glasila jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i ostala službena priopćenja, plakati, letci, prospekti i transparenti, te video stranice bez žive slike i druge besplatne obavijesti, osim ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.*“

S druge strane, elektronički su mediji (Zakonom o elektroničkim medijima u Hrvatskoj) definirani kao radijski i audiovizualni programi te elektroničke publikacije (Malović, 2014: 70).

Velik se broj teoretičara slaže s teorijom medija kao sredstva koje omogućuje masovno povezivanje. Masovnim medijima smatra se sve što može povezati ljude. Jedna grupa znanstvenika ubraja samo one koji educiraju, tj. informiraju u masovne medije. Dok druga skupina, ponajviše američkih istraživača u masovne medije uvrštava film, knjige, nosače zvuka, a u današnje vrijeme i nove medije te internet. Na moderno društvo, osim novina, radija ili televizije, ogroman utjecaj ostavljaju književnost, film i glazba. Knjige, glazba i filmovi također mogu promijeniti naše poimanje o pojedincu, društvu i svijetu. Stoga su američki znanstvenici podložniji puno većem i snažnijem utjecaju filmske i glazbene industrije na društvo u cjelini (Malović, 2014: 71).

Tijekom povijesti, pod snažnim društvenim utjecajima, stvarali su se masovni mediji. Malović navodi (2014) McQuailova četiri glavna elementa koja su se znatno odrazila na medije. Prvi element obuhvaća pojedine komunikacijske namjene, zahtjeve ili uporabe. Dok se drugi element odnosi na informacijske tehnologije kojima se može doprijeti do mnogo udaljenijih medijskim korisnika. Treći McQuailov element čine oblici socijalne ili društvene zajednice koji nude kompetencije u kojima se vijesti priređuju, proizvode i isporučuju masama, a posljednji (četvrti) element sačinjavaju oblici kontrole i regulacije. Navedeni elementi ovise o vremenu i mjestu, odnosno o različitim situacijama te nisu uzajamno povezani. McQuail tvrdi kako će se komunikacijske tehnologije lakše i brže širiti u otvorenijim i slobodnijim društvima. Ta njegova tvrdnja čini temeljno pravilo postojanja slobodnih masovnih medija.

Međutim mediji se pojavljuju i u djelomično slobodnim i zatvorenijim društvima, ali to nisu društveno mjerodavni mediji ni demokratsko društvo. U nekim zemljama možemo ocijeniti stupanj slobode masovnih medija i time utvrditi stupanj slobode u cijelosti. Zapravo stupanj demokracije u društvu definira komuniciranje u cijelosti i masovno komuniciranje. Naime prema stupnju komuniciranja procjenjuju se društva. Osim toga vrlo često slobodni mediji mogu postaju neodgovorni i zloupotrebljavaju svoju moć. Pojava komercijalizacije medija ima svojih pozitivnih, ali i negativnih efekata. Naime može se desiti da mediji zaborave svoju glavnu ulogu informiranja i educiranja društva te čuvanja demokracije. Drugim riječima, više se bave zabavnim i skandaloznim sadržajima kojima privlače publiku, nego nekim važnim i relevantnim informacijama. Uostalom, McQuail ističe da samo nezavisni i slobodni mediji mogu biti odgovorni i ispunjavati svoju funkciju (Malović, 2014: 73).

Trostruka je priroda medija pojam koji obuhvaća istodobno tri značenja medija. Prema tome mediji su javna usluga, politička institucija i industrija. Da su mediji javna usluga znači da u namijenjeni široj javnosti, tj. publici. Kako bi masovni mediji dobili i zaslužili povjerenje svoje publike, trebaju pružati kvalitetnu uslugu. Trebaju iznositi samo provjerene, točne, razumljive i korisne informacije. Mediji se još nazivaju i četvrtom silom, odnosno vlašću te su zbog toga i politička institucija. Ponekad se krši načelo demokracije na način da novinari koji nemaju osobitih kompetencija prozivaju državne djelatnike, predsjednika, umjetnike, radnike i dr. Primjerice izvještavaju javnost o donošenju novih vladinih odluka i kritiziraju donesene odluke. Mediji su i industrija koja je svojom produktivnošću dovela do globalizacije medija i potakla razvitak globalnih medijskih kompanija. Svaka tvrtka pa tako i medijska žele povećati svoje prihode. Vlasnik medijske tvrtke udovoljava volji svojih kupaca na način da njegovi novinari pišu priloge koji privlače korisnike. Zadatak novinara je izvijestiti javnost o nekom važnom događaju jer oni ne žele pisati i uređivati članke i reportaže kako bi povećali čitanost, gledanost ili slušanost. Stoga se za komercijalizaciju medija govori kao *rak-rani suvremenog masovnog komuniciranja* (Malović, 2014: 73).

Konvergencija je moderan pojam u medijskim i znanstvenim krugovima, koji sadrži važan koncept za razumijevanje novih medija. Taj koncept temelji se na vjerovanju u tehnološki napredak i inovacije. Naime iz pojma konvergencija proizašao je pojam konvergirani ili novi mediji. Oni su nastali na temelju spajanja različitih komunikacijskih mreža: interneta, *broadcastinga* i telekomunikacija. Svakako je važno naglasiti kako konvergirani mediji nisu samo povezali, već su i na neki način transformirali te mreže. Primjer konvergencije je internetski radio, nov medij koji nije samo povezo internet i radio, ali nije ni radio u tipičnom pogledu. Konvergirani ili novi mediji su proizvod konvergencije medija. Ona je omogućila prožimanje različitih područja u proizvodnji medijskih materijala (Zgrabljic, 2011: 43).

Korisnici medija žele se uključiti i postići komunikaciju, odnosno interakciju s autorima članaka, urednicima, ali i drugim korisnicima koji se služe medijima. Zapravo, ne žele više biti neutralni potrošači medija. Internet je jedan od novih medija, koji je za razliku od ostalih medija omogućio lakšu i bržu komunikaciju, tj. interakciju s drugima. Nadalje više se koriste medijima, korisnici koji sami stvaraju neki sadržaj ili tekst ili na neki drugi način

kreiraju interakciju s medijem. Osim toga mediji vrlo često nisu sposobni pokriti sve segmente nekog događaja ili priče pa pozivaju svoje korisnike da im pošalju sadržaje koje su sami zabilježili na mjestu događaja i slično (Brautović, 2011: 117-131).

2.7 Utjecaji medija

Postoje pozitivni i negativni utjecaji medija. Pozitivne strane medija su informiranost, obrazovanje i zabava, ali i poticanje na kreativnost i maštu te toleranciju. Mediji mogu izvršiti utjecaj na pojedinca i potaknuti ga na određeno promišljanje i ponašanje. Oni doprinose i samom razvoju društva na način da proširuju njihovo znanje usvajanjem različitih sadržaja i informacija, ali i razvijaju nova umijeća i vještine. S druge strane postoje i negativni utjecaji medija koji se najčešće prikazuju preko nasilnih, nekulturnih, kriminalnih, pornografskih, uvredljivih, neprimjerenih, vulgarnih, skandaloznih, nemoralnih i diskriminirajućih sadržaja. Zapravo, mediji mogu manipulirati informacijama i činjenicama, dovesti pojedinca u zabludu ili preusmjeriti njegovu pažnju na nešto drugo. Osim toga mogu ga potaknuti na pasivan način života, odnosno mirenje sa postojećom situacijom oko njega. Jedan od negativnih utjecaja medija je i ogromna količina zabave koja može stvoriti opsjednutost njome te potaknuti na zapostavljanje važnijih životnih obveza (Jurčić, 2017: 134-135).

3. Govor mržnje

“Ako nas je netko namjerno povrijedio ili očekujemo da će to učiniti, ako nas je na bilo koji način uvrijedio, postat će nam odbojan, ali odbojnost lako prelazi u mržnju.”

- Charles Darwin u
Izražavanje emocija u ljudi i životinja
(*The Expression of Emotions in Man and Animals*)

3.1 O mržnji – definicija i neuroznanstvena utemeljenost

Mržnja odbacuje bilo kakvo suosjećanje ili izražavanje sućuti prema nekoj osobi. Ona ima sposobnost ponižavanja svojih žrtava. Naime postoji više vrsta mržnji. Primjerice klasna, etnička, vjerska, nacionalna, rasna, politička mržnja i dr. (Dozier W. Rush, 2003: 11-12). Za mržnju možemo reći da je *nuklearno oružje našega uma*. Ona svojom snagom može prodrijeti u društvo, srušiti društveni poredak i dovesti do ratova. Osim toga uništava odnose među ljudima, potiče na nasilje, a često je uzrok ubojstava i samoubojstava. Kod mržnje ne postoji tolerancija i ljubaznost, već ogorčenje, nasilje, ismijavanje, vrijeđanje, ponižavanje, mučenje i sl. Mržnja može utjecati na pojedinca, djecu i društvo u cjelini. Vrlo često se mržnja prenosi s generacije na generaciju i na taj način nikada ne prestaje.

Mržnja može negativno utjecati na naše zdravlje: povećava krvni tlak i razinu stresa u organizmu, potiskuje imunološki sustav, štetno djeluje na čovjekovo srce i mozak. Nažalost, mržnja prema samome sebi može stvoriti negativnu sliku o sebi samima i zbog toga dovesti do teške depresije ili u najgorem slučaju oduzimanja vlastitog života (Dozier W. Rush, 2013: 16). Zbog prevelike mržnje, ljudi počinjavaju šokantna, brutalna i užasna djela prema pojedincu ili društvu. Istražujući i proučavajući mržnju, znanstvenici su utvrdili kako mržnja proizlazi iz *pravdanoga nagona za održanjem* koji sadrži velik gnjev i odbojnost te stvaranje predrasuda i stereotipova (Dozier W. Rush, 2013: 21).

Neurolozi su unutar osjetnih moždanih centara pronašli važno područje, koje primajući podražaje iz vanjskog svijeta, upravlja našim osjećajima i motivacijom. To ključno područje naziva se amigdala. Ona dolazi u paru kao i mnoge druge moždane funkcije. Jedna se amigdala nalazi u desnoj, a druga u lijevoj polovici glave. Amigdala, hipotalamus i

hipokampus zajedno čine dio limbičnog sustava. Upravo je za motivaciju i emocije zadužen limbični sustav. Veličinu jedne amigdale možemo usporediti s veličinom jedne bobice grožđa. Amigdalu povezujemo s našim osjetilnim sustavom jer tijekom primanja informacija kroz nju, ona traži bilo kakvog pokazatelja boli ili prijetnje. Osim u mržnji, amigdala ima važnu ulogu i u mnogim drugim emocijama. Primjerice strahu, ljutnji, ljubavi i ushićenju. Zapravo služi kao glavni pokretač različitih načina ponašanja i emocija (Dozier W. Rush, 2013: 22).

3.2 O govoru mržnje

Mržnja je prije svega primitivan osjećaj koji se najčešće javlja kada nešto shvaćamo kao prijetnju nama ili nekoj nama bliskoj osobi, no ona je i *ekstremni oblik agresivne odbojnosti* koja upućuje na teški oblik straha ili fobiju (Dozier W. Rush, 2013: 32). Dozier kaže (2013) da je mržnja *vrsta fobije od srdžbe* i zastarjeli osjećaj. Naime mržnja je poput straha sklona kreiranju predrasuda i stereotipova. Zbog primitivnog živčanog sustava, tijekom reakcije mržnje, neko doživljeno iskustvo unaprijed se smatra negativnim (Dozier W. Rush, 2013: 36). Snažna mržnja izlazi iz spajanja neke predrasude sa bijesom i agresijom. Jedna od tipičnih karakteristika mržnje je *uopćena kategorizacija*. Primjerice rasist mrzi sve Židove, sve crnce, sve muslimane, sve Hrvate, sve Srbe, odnosno mrzi sve etničke, rasne, nacionalne ili vjerske skupine i ima o njima predrasude jer ih gleda samo kao stereotipove (Dozier W. Rush, 2013: 37). Ovisno o okolnostima pojedinac ili društvo mržnju može iskazati na više načina: kroz bijes, ljutnju, ismijavanje, prezir, vrijeđanje, gađenje, srdžbu ili tišinu. Uostalom, mržnja može pozitivne emocije pretvoriti u negativne i lako stvoriti osjećaj neprijateljstva i odbojnosti prema nekome. Zapravo se navodi kako je najizraženiji i najsnažniji oblik neprijateljstva mržnja (Dozier W. Rush, 2013: 38).

Vilović kaže (2011) da se pod pojmom govora mržnje misli na verbalno iskazivanje agresije *prema manjinskim društvenim skupinama* (Vilović, 2011: 68). Govor mržnje je vrsta govora kojom se širi mržnja, netolerancija, nasilje, predrasude i stereotipovi. Međutim, govor mržnje ujedno je i vrsta javnog govora. On obuhvaća izgovorene riječi, ali i druge oblike javne komunikacije, slike, simbole, mimiku i sl. (Kulenović, 2016: 32). Dozier navodi (2013) osam glavnih izvora mržnje i predrasuda:

1. Uklapanje u skupinu;
2. Identitet;
3. Konkurencija oko nedostatnih resursa;
4. Kontrola i dominacija
5. Bepomoćnost;
6. Strah i bol;
7. Status društvene uloge.

Osim toga velik broj različitih osjećaja i emocija mogu uzrokovati mržnju. Primjerice frustracija, strah, bol, žalost, zavist, gađenje i srdžba (Dozier W. Rush, 2013: 162). Jedna od mnoštva definicija govora mržnje iz literature je i definicija Vijeća Europe: *Izraz "govor mržnje" treba biti shvaćen kao bilo kakav oblik izražavanja koji širi, potiče, promiče ili opravdava mržnju, ksenofobiju, antisemitizam ili druge oblike mržnje koji se temelje na netoleranciji, uključujući: netoleranciju iza koje stoje agresivni nacionalizam i etnocentrizam, diskriminacija i neprijateljstvo prema manjinama, migrantima te ljudima imigrantskog podrijetla.* Navedena je preporuka Vijeća ministara državama članicama o govoru mržnje (Kulenović, 2016: 317).

Najčešći razlozi za diskriminaciju i govor mržnje su podrijetlo, spol, rodni identitet, različita rasa, vjera, nacionalna ili etnička pripadnost, invaliditet ili seksualna orijentacija (Kulenović, 2016: 197).

4. Antivaxerska retorika – eklatantan primjer govora mržnje

4.1 Kome je govor mržnje usmjeren?

Na početku analize potrebno je objasniti kontekst u kojem se javljaju komentari/primjeri govora mržnje preuzeti iz medija. Kontekst je vezan uz suvremena zbivanja, odnosno uz koronavirus, pandemiju i cijepljenje. Naime, krajem 2019. godine u Kini, točnije u kineskom gradu Wuhanu, pojavio se novi virus pod nazivom koronavirus (SARS-CoV-2). Taj novonastali virus uzrokuje bolest zvanu COVID-19. Najprije se virus proširio Kinom, a zatim se proširio i na cijeli svijet. Došlo je do epidemije svjetskih razmjera, odnosno pandemije (Jurić, 2012: 7). Ubrzo nakon pojave i širenja virusa te velikog broja preminulih, znanstvenici su počeli raditi na cjepivu protiv te bolesti.

Pri analizi poslužili smo se komentarima s internetskog portala i stranica na društvenim mrežama, no najprije da pojasnimo pojam komentara. Kod komentara su u prvi plan stavljeni autorov stav i mišljenje o nekom problemu ili događaju. On je vrsta uporabnog oblika. Kako bi neki problem ili događaj postao vrijedan komentiranja, on prije svega treba biti bitan i dati mogućnost iskazivanja različitih stavova i stajališta. Autor nekog komentara u pravilu je *slobodan, odgovoran i sam*. Komentari koje pronalazimo na internetu, odnosno u elektronskim medijima su autorski. To znači da je uz komentar navedeno i ime i prezime autora komentara te da je riječ o njegovom osobnom mišljenju (Lipovčan, 2006: 46).

Komentari za analizu pronađeni su na internetskom portalu Večernji.hr i stranicama 24. sata, Index.hr i Jutarnji na društvenoj mreži Facebook-u. Prikupljeni komentari o pandemiji obuhvaćaju vremenski period od skoro godinu dana, točnije od mjeseca studenog 2020. godine pa sve do rujna ove godine. Nadalje komentari su prikupljeni na način da sam na internetskom portalu Večernji.hr pronašla tražilicu unutar portala i upisala pojam korona. Nakon traženja navedenog pojma i filtriranja sadržaja, pojavili su se svi članci vezani uz temu koronavirusa. Isto tako na stranici Index.hr na Facebooku, u tražilicu upisala sam riječ cijepljenje i prikazali su se svi članci koji problematiziraju cijepljenje.

Do neprimjerenih komentara i uvreda upućenih stožeru, točnije četirima osobama: Viliju Berošu, Krunoslavu Capaku, Alemki Markotić i Davoru Božinoviću dolazi zbog

ogromne frustracije društva donesenim mjerama stožera, koji je na početku pandemije zadobio veliko povjerenje građana, a kojeg je imenovala Vlada Republike Hrvatske. Osim mjerama, frustrirani su i protive se nošenju maski, lockdown-u i cijepljenju. Društvo najveći otpor pruža prema cijepljenju jer se prije pandemije javio antivaxserski pokret, koji je brzo zaživio i vrlo aktivno djelovao te se protivio obveznom cijepljenju djece odmah nakon dolaska na svijet.

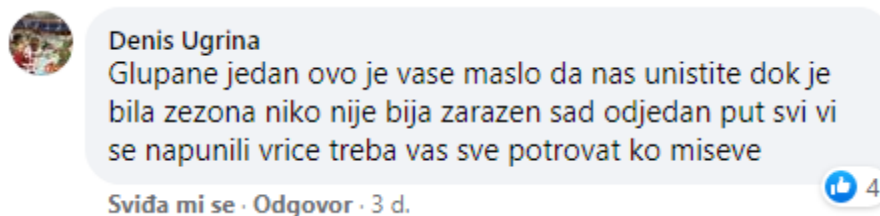
Naime, govor mržnje je ponovo došao do izražaja i usmjeren je prema nekoliko skupina: prema stožeru, Vladi, znanstvenicima te građanima. Govor mržnje upućen prema predstavnicima stožera koji simbolično utjelovljuju Beroš, Capak, Markotić i Božinović, vidljiv je u sljedećim komentarima:

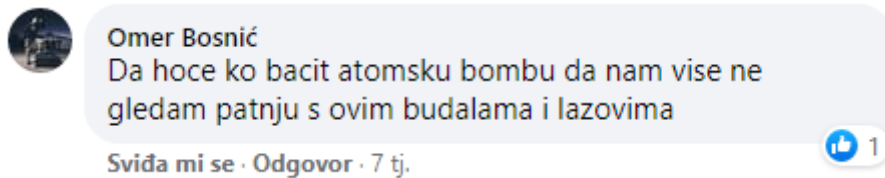
Komentar 1: Večernji list, članak 'Capak otkrio čime će potaknuti ljude da se cijepi. Poslodavcu mogućnost da obveže zaposlenika da se cijepi'

Komentar 2: 24 sata, članak 'Beroš: Cijepljenje uvodimo i u ljekarne, a izdavat će i potvrde'

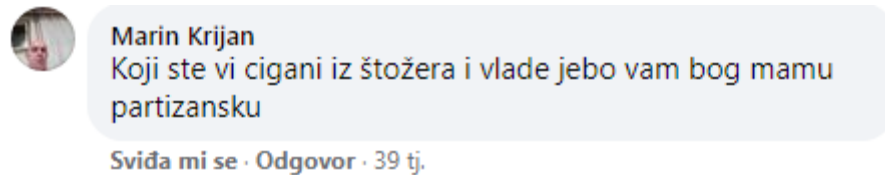
Komentar 3: Jutarnji, članak 'Cijela Hrv. je u crvenom, Beroš: Ovo je rezultat ne cijepjenja i nepridržavanja mjera!'

Komentar 4: 24 sata, članak 'Beroš: Cijepljenje uvodimo i u ljekarne, a izdavat će i potvrde'

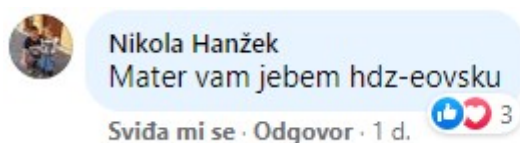
Komentar 5: Jutarnji, članak 'Cijela Hrv. je u crvenom, Beroš: Ovo je rezultat ne cijepjenja i nepridržavanja mjera!'

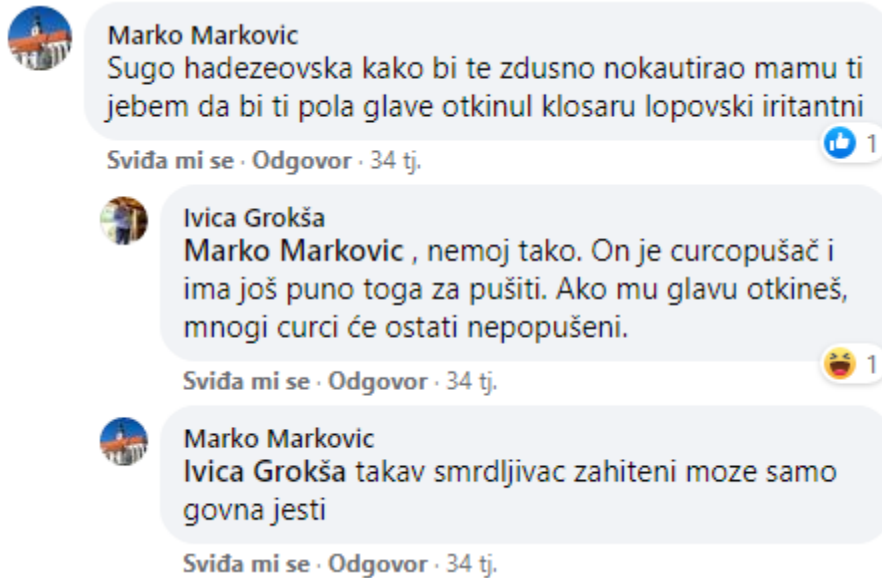
Komentar 6: Jutarnji, članak 'Četvrtina Hrvata ne želi se cijepiti, ovo su njihovi razlozi: 'Korona je laž, Gates čipira ljude'

Zamjećujemo kako komentari upućeni stožeru sadrže prijeteći karakter. Najčešće prijete koje se javljaju u komentarima su oduzimanje života, tj. prijete smrću. Takvim ozbiljnim i zlim prijete kojima autori komentara kod drugih čitaoca žele izazvati strah ili uznemirenost. No, osim prijete iz komentara često možemo iščitati i nasilje, odnosno poticanje na nasilje. U svojim nasilnim komentarima spominju primjerice *bacanje bombe*, *cijanid*, *pušku* i dr. Uglavnom, u svojem jeziku koriste se nazivima ratnih ili hladnih oružja i na taj način predlažu ili prijete stožeru kojem žele zlo. Prijeteća i nasilna atmosfera među komentarima, nikome nije nimalo ugodna.

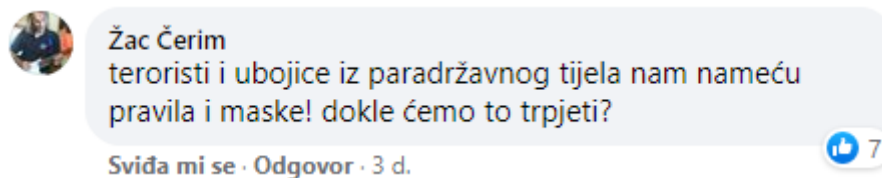
U komentarima se pojavljuje velik broj prijete i uvreda usmjeren prema Vladi u širem smislu:

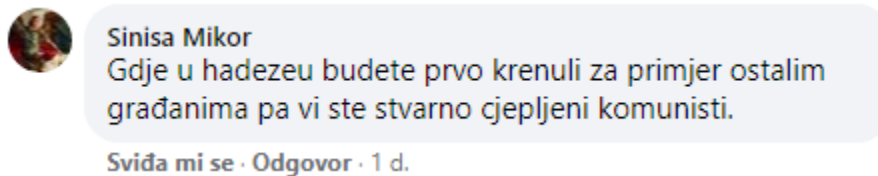
Komentar 7: Index.hr, članak 'Božinović: Razgovara se o obaveznom cijepjenju za neke segmente društva'

Komentar 8: 24 sata, članak 'Plenković: Statistički, jedan od 45 zaraženih ljudi će preminuti u idućih nekoliko tjedana'

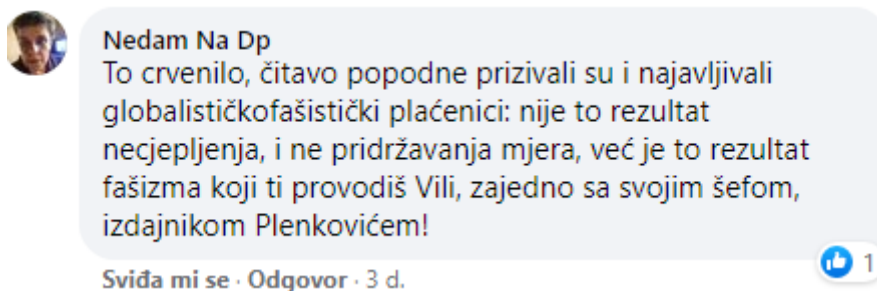

Komentar 9: Jutarnji, članak 'Cijela Hrv. je u crvenom, Beroš: Ovo je rezultat ne cijepljenja i nepridržavanja mjera!'

Komentar 10: Index.hr, članak 'Božinović: Razgovara se o obaveznom cijepljenju za neke segmente društva'

Te prema političarima u užem smislu:

Komentar 11: Jutarnji, članak 'Cijela Hrv. je u crvenom, Beroš: Ovo je rezultat ne cijepljenja i nepridržavanja mjera!'

Josip Gorički

Ove godine neću pisati dijedu božićnjaku. Nego vama dragi moj stožeru, draga moja vlado....
Unaprijed vam zahvaljujem što cijenite moju iskrenost. Pa bit bu kratak...
Sunce li vam jebem žarko!
Sjebali ste državu sad jebete i narod!!!!
Pizda li vam materina sugava Plenki boy, Capak rugobo, Berosu plenkijeva prostitutko. Jebala vas Merkelica u usta koja vam upravlja državom. S štovanjem vas Đipica 🙏

Sviđa mi se · Odgovor · 39 tj.

Komentar 12: Jutarnji, članak 'Bez okupljanja na Božić: Stožer od 21.12 vraća propusnice za putovanja unutar Hr.?'

Za mržnju upućenu prema vladi i političarima možemo reći da je izrazito naglašena u komentarima jer društvo u cjelini općenito nije zadovoljno radom političara i vlade. Građani su razočarani vladom i političkim djelatnicima jer ispada da uvijek više brige vode o sebi, nego o drugima, tj. narodu. U kontekstu koronavirusa i cjepiva pojavile su se razne teorije zavjere i nagađanja te su ljudi zbog toga još više izgubili povjerenje u vladajuće i vlast. Članovi vlade uspoređuju se s *ubojicama* i *teroristima*, a političare se naziva *plaćenicima* i *izdajnicima*.

Mržnja je upućena i prema znanstvenicima koji istupaju u medijima i zalažu se za lockdown, nošenje maski, promociju cjepiva i masovnog cijepljenja te objašnjavaju pozitivne strane restriktivnih mjera. Znanstvenike se vrijeđa radi njihovih pojašnjavanja i promoviranja cjepiva te pozivanja na masovno cijepljenje, koji velik dio građana nije s oduševljenjem prihvatio. Te uvrede i mržnje uočavamo u sljedećim komentarima:

Jure Seselj

Ovog Đikica treba na lomacu, seronja placeni!!

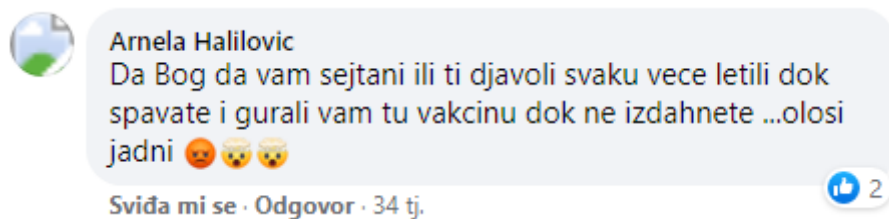
...

Sviđa mi se · Odgovor · 51 min

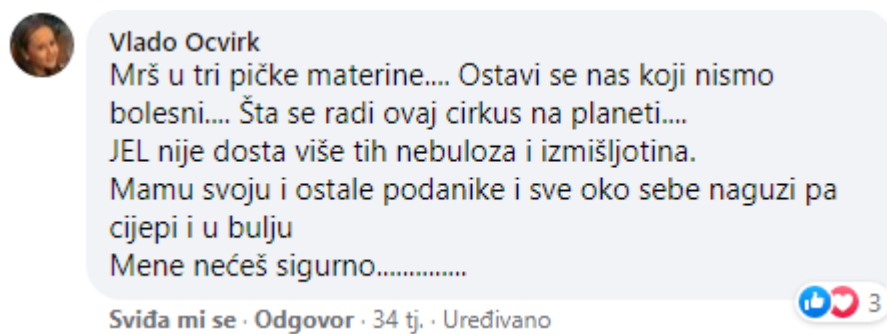
Komentar 13: Index.hr, članak 'Lauc odgovorio Đikiću: Dr. Doom opet nastupa, čini se da se pali nakon 1000 slučajeva'

Komentar 14: 24 sata, članak 'Epidemiolog Kolaric: Ako se vi cijepite i dobijete bolest, niste je dobili od cjepiva. Nije moguće'

Komentar 15: 24 sata, članak 'Epidemiolog Kolaric: Ako se vi cijepite i dobijete bolest, niste je dobili od cjepiva. Nije moguće'

Komentar 16: 24 sata, članak 'Epidemiolog Kolaric: Ako se vi cijepite i dobijete bolest, niste je dobili od cjepiva. Nije moguće'

Nadalje, govor mržnje usmjeren je i prema građanima, koji se pridržavaju mjera, podržavaju odluke stožera i Vlade, slijede njihove upute, smatraju donesene mjere važnima i korisnima, žele se cijepiti, brinu za svoje i dobro drugih sugrađana. Građane, odnosno sugrađane najčešće nazivaju *idiotima*, *stokom*, *budalama*, *ovcima* i sl. To jasno možemo vidjeti u sljedećim primjerima:

Komentar 17: Večernji list, članak 'Istraživanje među Hrvatima: Objavljen postotak ljudi koji se žele cijepiti protiv korone'

Komentar 18: Večernji list, članak 'Korona 5G, Čipiranje....: Istine i zablude zbog kojih ljudi izlaze na ulice'

Komentar 19: Večernji list, članak 'Capak: Imamo 23 slučaja delta-soja i to u nekoliko županija. Brže se širi i od britanskog'

Tijekom istraživanja odgovarajućih primjera za analizu, pronašli su se i komentari u kojima je mržnja usmjerena prema novinarima i medijskim djelatnicima. Oni su kao i stožer odigrali veliku ulogu za vrijeme pandemije. Izvještavali su o koronavirusu, broju zaraženih, umrlih i ozdravljenih građana, prenosili nove mjere i odluke stožera te razne intervjuje znanstvenika i liječnika. Komentatori smatraju da iznose neprovjerene i netočne informacije, da izmišljaju 'priče' i lažu javnost te ih zbog toga nazivaju primjerice *pederima*. Pronađeni komentari su:

Flisenleger Gtr
I više od četvrtine.. 35% je cijepljeno. Prodane duše pederske medijske

Sviđa mi se · Odgovor · 9 tj.

Komentar 20: Jutarnji, članak 'Četvrtina Hrvata ne želi se cijepiti, ovo su njihovi razlozi: 'Korona je laž, Gates čipira ljude'

Elvira Rubčić
Fašisti!!!!
Dabogda u paklu gorili,i svi koji ih podržavate/kvazi novinari!!!
Da ja dicu ne mogu babu i didi odvesti za praznike i ovako se ne vidimo!!!
Slomili se ovu zemlju,u svakom smislu..
Gadovi...
Ljudi,na ulice...

Sviđa mi se · Odgovor · 39 tj.

Komentar 21: Jutarnji, članak 'Bez okupljanja na Božić: Stožer od 21.12 vraća propusnice za putovanja unutar Hr.?'

U govoru mržnje se prema svim skupinama ne biraju riječi, već je velik dio komentara usmjeren na osobne uvrede, primjerice prema fizičkom izgledu. Komentari u kojima pronalazimo uvrede najniže vrste temeljene na fizičkom izgledu upućene ministru Berošu su:

Dejan Perić
Vili ti si jedan veliki ružni seronja!

Sviđa mi se · Odgovor · 7 tj.

Komentar 22: 24 sata, članak 'Beroš: Cijepljenje uvodimo i u ljekarne, a izdavat će i potvrde'

Ivek Oposum
auuuuuu vidi mu samo klempave glavurde ko u divljeg
kratkodlakog svinjceta

Sviđa mi se · Odgovor · 7 tj.

Komentar 23: 24 sata, članak 'Beroš: Cijepljenje uvodimo i u ljekarne, a izdavat će i potvrde'

Osim Berošu, osobne i seksističke uvrede upućene su i ženskom pripadniku stožera, odnosno Alemki Markotić o kojoj se u medijima često stavlja naglasak na njezinu dob i neatraktivnost. U sljedećem komentaru Alemku se naziva vrlo ružnim izrazom – *kurvom*.

Ivica Šimek
Daj se obesi. Kako te nije sram pričati laži. Kakva korona, ti nisi normalna. A nema ni jedan slučaj gripe. Odjebi te svi. Ubojice i ništa koristi. Sramota. Znaš da cjepivo štetno. Jesi li se ti cjepil. Kurvo ne po dojena.

Sviđa mi se · Odgovor · 1 tj.

Komentar 24: Index.hr članak 'Markotić objasnila kako koronavirus dođe u spermu'

4.2 Psovke i vulgarijmi

U komentarima bez obzira kome su upućeni, uočavamo uvredljiv jezik obilato ukrašen različitim pogrđnim riječima, odnosno psovka i vulgarijima. Psovke se većinom odnose na spolne organe i odnose te vrijeđanje članova obitelji (najčešće *majke*). Pojedinci upotrebljavanjem psovki u svojim komentarima izražavaju svoju iznerviranost, ljutnju i bijes te se čini kao da postoji međusobno nadmetanje komentatora u smišljanju što bezobraznijih i kreativnijih psovki. Oni tim vulgarijima dodatno pojačavaju otpor i stvaraju negativnu energiju prema stožeru, Vladi i znanstvenicima. Primjeri u kojima je to jasno vidljivo su:

Komentar 25: Večernji list, članak 'Capak otkrio čime će potaknuti ljude da se cijepe. Poslodavcu mogućnost da obveže zaposlenika da se cijepi'

Komentar 26: Večernji list, članak 'Capak otkrio čime će potaknuti ljude da se cijepe. Poslodavcu mogućnost da obveže zaposlenika da se cijepi'

Komentar 27: 24 sata, članak 'Ništa bez imuniteta krda: Na respiratorima završili i oni koji su se cijepili drugom dozom'

Nez: Prati Blokiraj

nabijem vas na kitu...

ODGOVORI 14:51 11. 6. 2021.

13 2

Komentar 28: Večernji list, članak 'Capak otkrio čime će potaknuti ljude da se cijepi. Poslodavcu mogućnost da obveže zaposlenika da se cijepi'

Miralem Zahirović

A mamicu vam jebem treba vas povjesat ovaj glupi narod za hlupali pa ustajte ljudi vise da pobijemo ovu stoku majku im jebem

Sviđa mi se · Odgovor · 45 tj.

Komentar 29: 2-5 24 sata, članak 'Broj umrlih veći nego od gripe'

Marin Krijan

Koji ste vi cigani iz štožera i vlade jebo vam bog mamu partizansku

Sviđa mi se · Odgovor · 39 tj.

Komentar 30: Jutarnji, članak 'Četvrtina Hrvata ne želi se cijepiti, ovo su njihovi razlozi: 'Korona je laž, Gates čipira ljude'

Nikola Hanžek

Mater vam jebem hdz-eovsku

Sviđa mi se · Odgovor · 1 d. 3

Komentar 31: Index.hr, članak 'Božinović: Razgovara se o obaveznom cijepljenju za neke segmente društva'

Josip Gorički

Ove godine neću pisati dijedu božićnjaku. Nego vama dragi moj stožeru, draga moja vlado...
Unaprijed vam zahvaljujem što cijenite moju iskrenost. Pa bit bu kratak...
Sunce li vam jebem žarko!
Sjebali ste državu sad jebete i narod!!!!
Pizda li vam materina sugava Plenki boy, Capak rugobo, Berosu plenkijeva prostitutko. Jebala vas Merkelica u usta koja vam upravlja državom. S štovanjem vas Đipica 🙌

Sviđa mi se · Odgovor · 39 tj. 6

Komentar 32: Jutarnji, članak 'Bez okupljanja na Božić: Stožer od 21.12 vraća propusnice za putovanja unutar Hr.?'

Vlado Ocvirk

Mrš u tri pičke materine.... Ostavi se nas koji nismo bolesni.... Šta se radi ovaj cirkus na planeti.... JEL nije dosta više tih nebuloza i izmišljotina. Mamu svoju i ostale podanike i sve oko sebe naguzi pa cijepi i u bulju Mene nećeš sigurno.....

Sviđa mi se · Odgovor · 34 tj. · Uređivano

Komentar 33: 24 sata, članak 'Epidemiolog Kolarić: Ako se vi cijepite i dobijete bolest, niste je dobili od cjepiva. Nije moguće'

Admir Becirovic

Jedite vi govna mater vam Jebem olosku i brezobraznu hocete narod da potusite

Sviđa mi se · Odgovor · 1 g.

Komentar 34: Index.hr članak 'Liječnici: 30 posto Hrvata danas je odbilo cijepljenje. U velikim smo problemima'

4.3 Pozivanje na nasilje

Osim toga velik broj komentara sadrži ozbiljne prijetnje i pozivanje na nasilje. S obzirom na količinu istomišljenika, ovakve prijetnje ne moraju bezazlene. Spominju se vatrena i hladna oružja: *atomska bomba, puška, sjekira* te riječ *ubojstvo*. Primjeri nasilnih i brutalnih prijetnji su:

Davorin Dado Vagner

UBIT i UBIT nista drugo mater vam

Sviđa mi se · Odgovor · 7 tj.

Komentar 35: 24 sata, članak 'Beroš: Cijepjenje uvodimo i u ljekarne, a izdavati će i potvrde'

Miralem Zahirović

A mamicu vam jebem treba vas povjesat ovaj glupi narod za hlupali pa ustajte ljudi vise da pobijemo ovu stoku majku im jebem

Sviđa mi se · Odgovor · 45 tj.

Komentar 36: 2-5 24 sata, članak 'Broj umrlih veći nego od gripe'

Robert Dragicevic
 Za vas idiote je najbolje cjepivo ono rusko AK 47 onda
 cemo biti sigurni da ste dobro

Sviđa mi se · Odgovor · 40 tj.

Komentar 37: 24 sata, članak 'Božinović, Markotić i Capak: Cjepit ćemo se pred kamerama'

Omer Bosnić
 Da hoće ko bacit atomsku bombu da nam vise ne
 gledam patnju s ovim budalama i lazovima

Sviđa mi se · Odgovor · 7 tj.

Komentar 38: 24 sata, članak 'Beroš: Cijepljenje uvodimo i u ljekarne, a izdavati će i potvrde'

 Najveći obožavatelj
Miroslav Foric
 Uzeti pušku i jebati njim majku

Sviđa mi se · Odgovor · 3 d.

Komentar 39: Jutarnji, članak 'Cijela Hrv. je u crvenom, Beroš: Ovo je rezultat ne cijepljenja i nepridržavanja mjera!'

Dragoljub Danjek
 Sam vas pobiti jednog po jednog kurvini sinovi i za tebr
 postojte rekstrijsa kad ti deca na ulicu izadju ili ti ili tvoja
 žena živiš opasno govno jedno

Sviđa mi se · Odgovor · 34 tj. · Uređivano

Komentar 40: 24 sata, članak 'Epidemiolog Kolarić: Ako se vi cijepite i dobijete bolest, niste je dobili od cjeviva. Nije moguće'

Nenad Stefanović
 Cepali ga sekirom po čelu.

Sviđa mi se · Odgovor · 34 tj.

Komentar 41: 24 sata, članak 'Epidemiolog Kolarić: Ako se vi cijepite i dobijete bolest, niste je dobili od cjeviva. Nije moguće'

S obzirom na stranačku pripadnost vrijeđa se predstavnike stožera i sugrađane te se upućuje nezadovoljstvo i mržnja prema Vladi. To zamjećujemo u sljedećim primjerima:

Nikola Hanžek
Mater vam jebem hdz-eovsku

Sviđa mi se · Odgovor · 1 d.   3

Komentar 42: Index.hr, članak 'Božinović: Razgovara se o obaveznom cijepljenju za neke segmente društva'

Sinisa Mikor
Gdje u hadezeu budete prvo krenuli za primjer ostalim građanima pa vi ste stvarno cijepljeni komunisti.

Sviđa mi se · Odgovor · 1 d.

Komentar 43: Index.hr, članak 'Božinović: Razgovara se o obaveznom cijepljenju za neke segmente društva'

Marko Markovic
Sugo hadezeovska kako bi te zdusno nokautirao mamu ti jebem da bi ti pola glave otkinul klosaru lopovski iritantni

Sviđa mi se · Odgovor · 34 tj. 1

Ivica Grokša
Marko Markovic , nemoj tako. On je curcopušač i ima još puno toga za pušiti. Ako mu glavu otkineš, mnogi curci će ostati nepopušeni.

Sviđa mi se · Odgovor · 34 tj. 1

Marko Markovic
Ivica Grokša takav smrdljivac zahiteni moze samo govna jesti

Sviđa mi se · Odgovor · 34 tj.

Komentar 44: 24 sata, članak 'Plenković: Statistički, jedan od 45 zaraženih ljudi će preminuti u idućih nekoliko tjedana'

Ivan Bilić
Trebaju sve starce pocjepiti koji glasaju za Hdz ili Sdp da umru!!

Sviđa mi se · Odgovor · 33 tj. · Uređivano

Komentar 45: 24 sata, članak 'Cijepljenje? Malo je to zapelo...'

4.4 Alternativna znanost – negiranje korone

Na društvenim mrežama i portalima javljaju se i komentari u kojima se negira postojanje korone. Zapravo se potpuno negiraju znanstvena istraživanja i rezultati, ne vjeruje se u postojanje koronavirusa te se nošenje maski smatra nenormalnim, smiješnim i nepotrebnim. Cijela situacija s koronom doima se nestvarnom i izmišljenom. Drugim riječima, pojavljuju se teorije zavjere koje ljudi lakše prihvaćaju jer se jednostavnije tumače, za razliku od neizvjesne i kompleksne stvarnosti. Komentari koji negiraju bilo koji aspekt korone su:

Ivica Šimek

Daj se obesi. Kako te nije sram pričati laži. Kakva korona, ti nisi normalna. A nema ni jedan slučaj gripe. Odjebi te svi. Ubojice i ništa koristi. Sramota. Znaš da cjepivo štetno. Jesi li se ti cjepil. Kurvo ne po dojena.

1

Sviđa mi se · Odgovor · 1 tj.

Komentar 46: Index.hr članak 'Markotić objasnila kako koronavirus dođe u spermu'

Vlado Ocvirk

Mrš u tri pičke materine.... Ostavi se nas koji nismo bolesni.... Šta se radi ovaj cirkus na planeti.... JEL nije dosta više tih nebuloza i izmišljotina. Mamu svoju i ostale podanike i sve oko sebe naguzi pa cijepi i u bulju Mene nećeš sigurno.....

3

Sviđa mi se · Odgovor · 34 tj. · Uređivano

Komentar 47: 24 sata, članak 'Epidemiolog Kolarić: Ako se vi cijepite i dobijete bolest, niste je dobili od cjepiva. Nije moguće'

Flisenleger Gtr

I vise od cetvrtine.. 35% je cijepljeno. Prodane duše pederske medijske

Sviđa mi se · Odgovor · 9 tj.

Komentar 48: Jutarnji, članak 'Četvrtina Hrvata ne želi se cijepiti, ovo su njihovi razlozi: 'Korona je laž, Gates čipira ljude'

penelopea.26: Prati Blokiraj

Ovi zlocinci teroristi nacisti sto gledamo po televiziji i medijima, mjesecima sto teroriziraju covjecanstvo, nemaju blage veze sa medicinom, njima kao netko iz struke ne bi dala moju macku u sake, kamoli ljudsko bice. Ja radim u zdrastvenoj ustanovi i i mi se ponasamao kao da taj jebeni nacisticki "virus" i ne postoji, radimo svoj posao isto i identicno kao sto samo do sada radili. A ovaj kreten u clanku sto siluje gradjane da se moraju cijepiti, neka cijepi svoju uzu i siroj obitelji, a gradjane nema pravo silovati protiv njihove volje. Sve ostale nacisticke mjere, logori, zabrana kretanja gradjanima, pracenje i uhodjenje gradjane, plus i zatavranje male i srednje privrede u zemlji, isto nemaju blage veze s virusom. To je cisti NACIZAM, sve to su nacisti radili, sasvim isto kao i ovi, i nasi gardjani moraju biti svjesni da su svijet napali NACISTI, i nikakv virus, i to najozbiljnije shvatiti.

ODGOVORI 20:08 08. 9. 2020.

3 3

Komentar 49: Večernji list, članak 'Korona 5G, Čipiranje...: Istine i zablude zbog kojih ljudi izlaze na ulice'

max32: Prati Blokiraj

i zaista da li su normalni ljudi koji sve ovo gutaju,brnjice nosit ko stoka,stoko glupa...

ODGOVORI 17:32 08. 9. 2020.

7 5

Komentar 50: Večernji list, članak 'Korona 5G, Čipiranje...: Istine i zablude zbog kojih ljudi izlaze na ulice'

Čitajući komentare na društvenim mrežama, uočavamo kako se često trenutna situacija s pandemijom uspoređuje s *nacizmom*, *nacističkim logorima*, *Adolfom Hitlerom* i njegovom vladavinom, dok se članove stožera, ali i vlade naziva još i *komunistima* i *fašistima*. Uostalom, povlače se paralele u odnosu vladajućih i naroda. Neki od primjera su:

Nedam Na Dp

To crvenilo, čitavo popodne prizivali su i najavljivali globalističkofašistički plaćenici: nije to rezultat necepljenja, i ne pridržavanja mjera, već je to rezultat fašizma koji ti provodiš Vili, zajedno sa svojim šefom, izdajnikom Plenkovićem!

Sviđa mi se · Odgovor · 3 d.

1

Komentar 51: Jutarnji, članak 'Cijela Hrv. je u crvenom, Beroš: Ovo je rezultat ne cijepjenja i nepridržavanja mjera!'

penelopea.26.: Prati Blokiraj

Ovi zlocinci teroristi nacisti sto gledamo po televiziji i medijima, mjesecima sto teroriziraju covjecanstvo, nemaju blage veze sa medicinom, njima kao netko iz struke ne bi dala moju macku u sake, kamoli ljudsko bice. Ja radim u zdrastvenoj ustanovi i i mi se ponasamao kao da taj jebeni nacisticki "virus" i ne postoji, radimo svoj posao isto i identicno kao sto samo do sada radili. A ovaj kreten u clanku sto siluje gradjane da se moraju cijepiti, neka cijepi svoju uzu i siroj obitelji, a gradjane nema pravo silovati protiv njihove volje. Sve ostale nacisticke mjere, logori, zabrana kretanja gradjanima, pracenje i uhodjenje gradjane, plus i zatavranje male i srednje privrede u zemlji, isto nemaju blage veze s virusom. To je cisti NACIZAM, sve to su nacisti radili, sasvim isto kao i ovi, i nasi gardjani moraju biti svjesni da su svijet napali NACISTI, i nikakv virus, i to najozbiljnije shvatiti.

ODGOVORI 20:08 08. 9. 2020.

3 3

Komentar 52: Večernji list, članak 'Korona 5G, Čipiranje....: Istine i zablude zbog kojih ljudi izlaze na ulice'

Tim Bosnjak
Ovaj ko da je bijo kod Hitlera ba obuci. Jos mu trebaju zute trake idijot.

Sviđa mi se · Odgovor · 1 h

Komentar 53: Index.hr, članak 'Većina necijepljenih nisu antivakseri i idioti. Ovo su njihovi razlozi'

Sinisa Mikor
Gdje u hadezeu budete prvo krenuli za primjer ostalim građanima pa vi ste stvarno cjepljeni komunisti.

Sviđa mi se · Odgovor · 1 d.

Komentar 54: Index.hr, članak 'Božinović: Razgovara se o obaveznom cijepljenju za neke segmente društva'

Mirela Andrejevic
Pa vi i dalje vidite ovu spodobu koju ja zamišljam u uniformi Hitlera. Čitava Nemacka je Aušvic! Ona zna Bill Gates zna sve crnji od crnjeg sotonjare

Sviđa mi se · Odgovor · 30 tj.

6

Komentar 55: Jutarnji, članak 'Nova pandemija se zagrijava. Korona je dobila raketni pogon, protiv nje ćemo se boriti i 2022'

4.5 Pozivanje na pobunu

Među primjerima mogu se primijetiti i komentari koji pozivaju na otpor, odnosno pobunu (*ustajte ljudi više, ljudi na ulice, hoćete narod da potušite, mene cijepit neće nitko* i dr. Komentari otpora/pobune su:

 Kiki1707: Prati Blokiraj

Capak šu**k ti ljude ucjenjuješ. Gdje su sad ljudska prava. Nabijem te na k***c. Mene cijepit neće nitko. Taman dobio i otkaz.

 3 **ODGOVORI** 15:38 25. 6. 2021.   11 0

Komentar 56: Večernji list, članak 'Capak otkrio čime će potaknuti ljude da se cijepe. Poslodavcu mogućnost da obveže zaposlenika da se cijepi'

 Miralem Zahirović
A mamicu vam jebem treba vas povjesat ovaj glupi narod za hlupali pa ustajte ljudi vise da pobijemo ovu stoku majku im jebem

Sviđa mi se · **Odgovor** · 45 tj.

Komentar 57: 2-5 24 sata, članak 'Broj umrlih veći nego od gripe'

 Elvira Rubčić
Fašisti!!!!
Dabogda u paklu gorili,i svi koji ih podržavate/kvazi novinari!!!
Da ja dicu ne mogu babu i didi odvesti za praznike i ovako se ne vidimo!!!
Slomili se ovu zemlju,u svakom smislu..
Gadovi...
Ljudi,na ulice...

Sviđa mi se · **Odgovor** · 39 tj. 2

Komentar 58: Jutarnji, članak 'Bez okupljanja na Božić: Stožer od 21.12 vraća propusnice za putovanja unutar Hr.?'

Vlado Ocvirk

Mrš u tri pičke materine.... Ostavi se nas koji nismo bolesni.... Šta se radi ovaj cirkus na planeti.... JEL nije dosta više tih nebuloza i izmišljotina. Mamu svoju i ostale podanike i sve oko sebe naguzi pa cijepi i u bulju Mene nećeš sigurno.....

Sviđa mi se · Odgovor · 34 tj. · Uređivano

Komentar 59: 24 sata, članak 'Epidemiolog Kolaric: Ako se vi cijepite i dobijete bolest, niste je dobili od cjepiva. Nije moguće'

Admir Becirovic

Jedite vi govna mater vam Jebem olosku i brezobraznu hocete narod da potusite

Sviđa mi se · Odgovor · 1 g.

Komentar 60: Index.hr članak 'Liječnici: 30 posto Hrvata danas je odbilo cijepljenje. U velikim smo problemima'

4.6 Mržnja spram starijih građana

Nakon nekoliko mjeseci istraživanja i proučavanja pojavilo se cjepivo protiv koronavirusa. Odlučeno je da će prednost u cijepljenju najprije imati stari i nemoćni, a zatim ostali građani. Dok su s jedne strane, neki pojedinci podržavali tu odluku, drugi su se izrazito protivili tome jer smatraju da bi prednost trebale imati neke mlađe skupine. Velika količina komentara sadrži vrlo ružne riječi upućene upravo starijim ljudima. Naime, iskazuje se mržnja prema starijoj populaciji na način da se govori o *eutanaziji starih i nemoćnih, starima kao kandidatima za pogrebnika, umirovljenicima koji su samo na trošak državi, prenose zarazu* i sl. Nažalost, ta mržnja ni dalje ne jenjava. Svakog dana se može pronaći neki komentar nabijen mržnjom, nerazumijevanjem i netolerancijom prema starijima. Neki od primjera su:

Niki11: Prati Blokiraj

Ako je toliko protivnika cjepljenja zasto onda uopce ove mjere. Treba se sve otvoriti i napraviti selekciju, zdravim i mladima dati prednost u ljecenju a ako nema dovoljno mjesta, jednostavno stare i nemoćne eutanizirati..

ODGOVORI

20:57 16. 11. 2020.

7

22

Komentar 61: Večernji list, članak 'Istraživanje među Hrvatima: Objavljen postotak ljudi koji se žele cijepiti protiv korone'

Ivan Bilić

Treba sve starce pocjepiti koji glasaju za Hdz ili Sdp da umru!!

Sviđa mi se · Odgovor · 33 tj. · Uređivano

Komentar 62: 24 sata, članak 'Cijepljenje? Malo je to zapelo...'

Mihael Klobucar

Mogli bi vi poslje cjepiva svi bit kandidati za pogrebника

Sviđa mi se · Odgovor · 28 tj.

13

Komentar 63: 24 sata, članak 'Redovi za cijepljenje u Zagrebu: Samo više da se cijepim, pa da napokon mogu mirna na plac'

Kristijan Horvat

Penzionere odmah i obavezno. Trošak su društvu, samo bauljaju i prenose zaraznu.

Sviđa mi se · Odgovor · 1 d.

2

Komentar 64: Index.hr, članak 'Božinović: Razgovara se o obaveznom cijepljenju za neke segmente društva'

5. Zaključak

Odrediti granicu između slobode govora i govora mržnje iznimno je teško jer upravo sloboda govora ljudima omogućuje slobodno i javno iznošenje misli. Na krilima te slobode pojedinci si uzimaju za pravo javno pisati i objavljivati neprimjerene, ružne i nepristojne komentare upućene drugim osobama, a nerijetko i teške uvrede ili pozive na nasilje. Takvi neprimjereni komentari šire negativnu energiju i mržnju prema nekoj određenoj osobi, stvari ili događaju.

Pretražujući i analizirajući komentare, zamijetila sam kako je govor mržnje otvoreniji na društvenim mrežama, nego na internetskim portalima. Na društvenim mrežama u tom smislu nema cenzure ni brisanja komentara korisnika, dok na portalima često postoji uredničko cenzuriranje, filtriranje ili brisanje neželjenih i neprimjerenih sadržaja.

Djelomično možemo razmjeti da su ljudi frustrirani, ogorčeni, uplašeni, zbunjeni, bijesni i ljuti zbog pojave koronavirusa, mjera stožera, nošenja maski, lockdown-a, cijepljenja, nerazumijevanja građana od strane vlade i obrnuto i pružaju sve jači otpor prema donesenim odlukama, odnosno mjerama te se protive masovnom cijepljenju, dugotrajnom zatvaranju te ograničavanju slobode, no količina i intenzitet govora mržnje koji svakodnevno zamjećujemo na društvenim mrežama i u komentarima na medijskim portalima o toj temi, ali i drugim temama, zastrašujuć je i, čini nam se, znak za promjene nužne u ovom društvu.

6. Literatura

Knjige:

1. Dozier, R. W., *Zašto mrzimo: (razumijevanje, obuzdavanje i eliminiranje mržnje u sebi i u svijetu)*, Zagreb: Neretva, 2003.
2. Brautović, M., *Online novinarstvo*, Zagreb: Školska knjiga, 2011.
3. Kulenović, E., *Govor mržnje u Hrvatskoj*, Zagreb: Fakultet političkih znanosti, 2016.
4. Lipovčan, S., *Mediji – druga zbilja?: rasprave, ogledi i interpretacije*, Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada, 2006.
5. Malović, S., *Masovno komuniciranje*, Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga; Koprivnica: Sveučilište Sjever, 2014.
6. Malović, S., *Mediji i društvo*, Opatija: ICEJ; Zagreb: Sveučilišna knjižnica, 2007.
7. Malović, S.; Ricchiardi, S.; Vilović, G., *Etika novinarstva*, Zagreb: Izvori, 1998.
8. Zgrabljčić, N., *Digitalno doba: masovni mediji i digitalna kultura*, Zadar: Sveučilište u Zadru; Zagreb: Naklada medijska istraživanja, 2011.

Članci:

1. Jurčić, D., *Teorijske postavke o medijima – definicije, funkcije i utjecaj*, Mostariensia: časopis za društvene i humanističke znanosti, Vol. 21 No. 1, 2017.
2. Malović, S., *Pregled i analiza WWW stranica hrvatskih masovnih medija: Internet: između mode i potrebe*, Medijska istraživanja: znanstveno-stručni časopis za novinarstvo i medije, God. 3. (1997), 1/2 str. 93-110, 1997.
3. Vilović, G., *Govor mržnje*, Političke analize: tromjesečnik za hrvatsku i međunarodnu politiku, Vol. 2 No. 6, 2011.